

Tala.ir

سایت اطلاع رسانی طلا

مهندس فرهاد زندی
گوهر پارسیان

یشم سنگی است که هزاران سال در تمدن‌های قدیم به خصوص در آسیا مورد استفاده قرار می‌گرفته است. در چین این سنگ را به نام سنگ بهشت می‌شناسند و از بیش از ۸ هزار سال پیش قبل از اینکه فلز مورد استفاده قرار بگیرد، چینی‌ها پی به سفتی منحصر به فرد این سنگ برده و از آن به عنوان تبر، اسلحه و مجسمه‌های حکاکی شده استفاده می‌نمودند. در فرهنگ‌های مختلف نیز به ویژه در مکزیک و آمریکای جنوبی یشم را سمبل آب و زندگی می‌دانستند و از جایگاه خاصی در میان این اقوام برخوردار بوده است.

در علوم گوه‌شناسی از سال ۱۸۶۳ مشخص شد که یشم باید به دو کانی متفاوت اطلاق شود که عبارتند از جیدایت (Jadeite) و نفرایت (Nephrite) که هر دو در سنگ‌های Metamorphic و تحت فشارهای زیاد تشکیل می‌شوند.

اگرچه سختی نفرایت از جیدایت بیشتر بوده و دارای جلای شیشه‌ای تا روغنی است ولی جیدایت از شفافیت بهتری نسبت به نفرایت برخوردار است. قابل ذکر است که اکثر یشم‌های موجود در بازارهای جهانی نفرایت هستند. در حالیکه جیدایت بسیار کمیاب‌تر و ارزشمندتر است.

جیدایت

نفرایت

جیدایت (Jadeite)

این نوع یشم به رنگ‌های آبی، ارغوانی کمرنگ، قرمز، صورتی، نارنجی، زرد، قهوه‌ای، سفید، مشکی، خاکستری و سبز یافت می‌شود. گرانبترین نوع آن دارای سبز زمردی و نیمه شفاف (Imperial Jade) که معدن آن در برمه (میانمار) است.

جیدایت از گستردگی رنگ بیشتری نسبت به نفرایت برخوردار است. جیدایت خالص به رنگ سفید دیده می‌شود. در حالیکه Imperial Jadeite به دلیل وجود عنصر کرومیوم به رنگ سبز زمردی، رنگ سبز غیر زمردی به دلیل وجود عنصر آهن، رنگ ارغوانی کم رنگ به دلیل عنصر منگنز و آهن دیده می‌شوند. ولی

رنگ های دیگر جیدایت همانند صورتی، قهوه ای، قرمز، آبی، نارنجی، زرد و مشکی به دلیل وجود کانی های مهمان در درون سنگ ایجاد می شوند.

این گردنبند بسیار زیبای Imperial Jade در حدود یک میلیون و نهصد هزار دلار قیمت گذاری شده است.

سه فاکتور اصلی در درجه بندی کیفیت و قیمت جیدایت موثرند که عبارتند از:

۱. رنگ: سبز زمردی گرانبهاترین نوع آن می باشد.
۲. شفافیت: نیمه شفاف بهترین کیفیت آن است.
۳. بافت: هرچه این سنگ از بافت ریزتری برخوردار باشد گرانبهاتر است.

این سنگ دارای خصوصیات زیر می باشد:

ترکیب شیمیایی: $\text{NaAlSi}_2\text{O}_6$

ساختمان کریستالی: منوکلینیک

سختی: ۶/۵ - ۷

وزن مخصوص: ۳/۳۵ - ۳/۲۵

ضریب شکست: ۱/۶۶۵

جلا: شیشه ای

از معادن مهم جیدایت می توان نیوزیلند، برمه، آلاسکا، لهستان، ژاپن و کالیفرنیا آمریکا را نام برد.

نفرایت (Nephrite)

نوع دیگر یشم بوده که نسبت به جیدایت از ارزش بسیار کمتری برخوردار است و می تواند جایگزین خوبی برای جیدایت باشد و می تواند به رنگ های سفید-کرم و سبز یافت شود.

این سنگ دارای خصوصیات زیر می باشد:

ترکیب شیمیایی: $\text{Ca}_2(\text{Mg,Fe})_5\text{Si}_8\text{O}_{22}$

ساختمان کریستالی: منوکلینیک

سختی: ۶ - ۵/۵

ضریب شکست: ۱/۶۱۰

وزن مخصوص: ۲/۹۵

جلا: روغنی تا شیشه ای

از معادن مهم نفرایت می توان به چین، زولاند نو و کانادا اشاره نمود.

بهسازی یشم

بهسازی یشم ها به سه دسته تقسیم می شوند:

(۱) Type A: هیچ روش بهسازی بر روی آن به غیر از واکس زدن انجام نشده است.

(۲) Type B: در این روش بهسازی، لکه های زائد سنگ، رنگ زدایی شده و سپس برای ارتقاء

شفافیت سنگ را با رزین پر می کنند.

۳) Type C: تغییر رنگ سنگ با نفوذ مواد رنگی به درون آن

سنگ های بدلی

این دسته از سنگ های طبیعی به دلیل شباهت ظاهری زیاد به یشم می توانند به جای یشم اشتباه گرفته شوند که عبارتند از:

Grossularite Garnet ،Glass ،Aventurine Quartz ،Serpentine ،Maw Sitsit و Australian Chrysoprase ،Soapstone،Vesuvianite

Aventurine Quartz

Serpentine

Glass

Soapstone

Australian Chrysoprase

Maw Sitsit

سنگ های Composite (دو یا سه جزئی)

اینگونه سنگ ها از ترکیب دو یا سه نوع سنگ متفاوت یا یکسان ساخته می شود.

ترکیب یشم با کلسدونی سیاه

ترکیب یشم با کلسدونی سیاه

به علت تشابه بسیار زیاد جیدایت و نفرایت و نمونه های بدلی و اختلاف قیمت بسیار زیاد آنها با یکدیگر، توصیه می گردد قبل از خرید از صحت نوع آنها توسط گوهرشناس اطمینان حاصل نمایید.